

Vlaams
Parlement

vergadering **C292**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 12 juli 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de daling van het aantal werkzoekenden die een individuele beroepsopleiding (IBO) op de werkvloer volgden – 2308 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het jaarrapport 2017 van Unia en discriminatie op de werkvloer – 2335 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vervroegde stopzetting van het ARKimedes-fonds – 2323 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vervroegde stopzetting van het ARKimedes-fonds – 2324 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over deugdelijk bestuur bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en over de vervroegde ontbinding en vereffening van het eerste ARKimedes-fonds – 2340 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de ontbinding van het ARKimedes-fonds en de verliespost, gedragen door de Vlaamse belastingbetaler – 2341 (2017-2018)	9
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over werkbaar werk als antwoord op het stijgende aantal langdurig zieken – 2353 (2017-2018)	16
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toeleiding van werkzoekenden naar een job als zelfstandige – 2354 (2017-2018)	18
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het actieplan digitale versnelling van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) – 2372 (2017-2018)	21
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Blauwe Cluster – 2381 (2017-2018)	24

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de daling van het aantal werkzoekenden die een individuele beroepsopleiding (IBO) op de werkvloer volgden – 2308 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, in de media mocht ik vernemen dat het aantal werkzoekenden dat een individuele beroepsopleiding op de werkvloer volgde vorig jaar daalde. In 2017 werkten 15.460 werkzoekenden in het IBO-traject. Dat betekent een daling van 1,3 procent tegenover het jaar voordien.

Volgens UNIZO en VDAB is de daling te verklaren door de stijgende arbeidskrapte waardoor werkgevers het tussenstatuut van IBO overslaan en meteen overgaan tot een volwaardige aanwerving.

Minister, mijn vraag is relatief eenvoudig: hoe verklaart u de daling van het aantal werkzoekenden dat een IBO op de werkvloer volgt?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Rompuy, het klopt: er is inderdaad een lichte daling van de IBO's geweest in 2017. Ik zie twee mogelijke verklaringen. Er is effectief een krapte op de arbeidsmarkt. Ik heb zelf werkgevers horen zeggen: daar waar wij vroeger iemand kregen die bijvoorbeeld al 80 procent van de job kende en die we via IBO de laatste 20 procent bijbrachten, nemen we die persoon nu meteen aan. Want stel je voor dat die bij ons start en nog niet zeker is van zijn contract – normaal krijg je een contract – en een collega geeft hem toch een contract, dan is hij weg bij ons. We nemen dat risico niet. Dat is dus zeker een eerste mogelijke verklaring.

Er is er ook een tweede. We zien een stijging die groter is dan de daling bij het IBO, namelijk een stijging van 12.060 naar 2090 – dus meer dan 800 extra's – voor de beroepsinlevingsovereenkomsten (BIO's). Het grote verschil tussen een BIO en een IBO is dat je bij een IBO moet aanwerven na de opleiding en dat er bij de BIO geen aanwervingsverplichting is. Daar is dus een verschuiving. Aan diegenen die wat verder staan, zal men gemakkelijker zeggen dat ze het mogen proberen. Maar er is nog geen afsluiting via een contract van onbepaalde of bepaalde duur. Dat lijkt mij ook een verklaring. Je ziet een verschuiving naar dat instrument van de BIO's.

Het lijkt mij ook belangrijk om te zeggen dat we ondertussen wat extra initiatief hebben genomen. We hadden de afspraak met de werkgeversorganisaties om binnen enkele jaren tot een verdubbeling van het aantal IBO's te komen. Maar ze hadden daaraan ook een aantal zaken gekoppeld. Bij de hervorming van het werkplekklaren, dat vorige vrijdag definitief werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, veranderen we een aantal zaken, ook in verband met die IBO's. We zullen het meer digitaal maken, waardoor het gemakkelijker wordt voor de werkgever. Er komt een forfaitaire vergoeding in plaats van, zoals vroeger het geval was, een vergoeding in functie van de toekomstige lonen die je zult krijgen. Dat lijkt mij twee keer een win voor die werkgever, waardoor de kans dat kmo's meegaan, groter wordt. Er komt ook een derde element naar die werkgevers: de kwetsbare IBO's, K-IBO's. Men kan daar niet alleen een half jaar, maar een vol jaar genieten van de IBO. Er is daar geen forfaitaire bijdrage te leveren door de werkgever. Dat is voor de mensen die toch nog verder van de arbeidsmarkt staan. Op deze manier hopen we dat de werkgevers wel de stap zullen zetten.

Er zijn ook nog voordelen voor de werknemer, zoals geen kinderopvang betalen, geen verplaatsingskosten en dergelijke. Maar naar aanleiding van die hervorming doen wij ook een extra informatiecampagne naar de werkgevers en de werkzoekenden. Ik hoop dat we op die manier die kleine daling, met die administratieve eenvoud, zeker bij de kmo's, kunnen omdraaien in een nieuwe stijging.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. IBO is een nuttig instrument. Ik vind ook dat daarrond een goede politiek wordt gevoerd. De voorstellen die u nu naar voren schuift, kunnen alleen maar een opwaarts effect hebben. Ik ga er ook van uit dat dit, wegens marktomstandigheden en blijkbaar die BIO, waarvan ik niet op de hoogte was, een tijdelijke dip is. Maar we moeten verder inzetten op dit instrument. Het zal in de toekomst dan wel opnieuw op een stijgend pad komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het jaarrapport 2017 van Unia en discriminatie op de werkvloer – 2335 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, zoals elk jaar heeft Unia ook dit jaar opnieuw een rapport voorgesteld met cijfers met betrekking tot meldingen in verband met discriminatie. Dat gebeurde dit jaar op 13 juni. In dat jaarrapport stonden een aantal zeer interessante cijfers, zeker met betrekking tot het domein Werk.

Vorig jaar heeft Unia 2017 nieuwe individuele dossiers geopend. Ik zal een paar cijfers meegeven voor de context. Er is een stijging van 5,8 procent in vergelijking met 2016. En die stijging is het meest zichtbaar in het domein Werk. Daar werden 28,4 procent van het totaal aantal dossiers geopend. Dat betekent een stijging van 13,5 procent in vergelijking met 2016. Op vijf jaar tijd zien we zelfs een toename van 71,3 procent. Tekenend voor het domein Werk is echter dat die stijging niet alleen jaarlijks terugkomt, maar nu zelfs veel meer is toegenomen.

27,2 procent van de werkgerelateerde dossiers gaat over de zogenaamde raciale criteria. 20,7 procent van de dossiers gaat over handicap. Leeftijd is goed voor 15,7 procent en geloof of levensbeschouwing voor 11,9 procent, net als gezondheidstoestand. Die percentages liggen zeer dicht in de buurt van wat er in 2016 al werd vastgesteld.

Voor twee criteria is de stijging zeer uitgesproken. Voor handicap is er een stijging van 37,5 procent op één jaar tijd en 204,3 procent op vijf jaar tijd. Voor de gezondheidstoestand is er een stijging van 64 procent op één jaar tijd en 182,8 procent op vijf jaar tijd. We hebben het vorig jaar heel vaak gehad over het aantal dossiers voor criterium leeftijd. Reden daarvoor was de enorme stijging van de meldingen naar aanleiding van de zaak Dovy Keukens en Belgo-control, die heel veel aandacht hebben gekregen in de media en die de politiek hebben beroerd, wat een goede zaak is.

Opvallend is ook dat de meeste meldingen gaan over raciale criteria. Uit de socio-economische monitoring die eveneens door Unia werd uitgevoerd, bleek trouwens

dat origine een bepalende factor blijft om ongelijkheden op de arbeidsmarkt te verklaren. We hebben dit probleem reeds besproken op de commissievergadering van 14 december 2017 naar aanleiding van een rapport van de Koning Boudewijnstichting over discriminatie op onze arbeidsmarkt van mensen met Afrikaanse roots. U bent daar uitgebreid op ingegaan door te zeggen dat u vooral competenties en de Nederlandse taal wou versterken.

We hebben in het verleden heel veel zulke debatten gevoerd. Ik wil dit dossier nog eens aangrijpen om een paar vragen te stellen. Het feit dat er meldingen komen, is op zich geen slechte zaak. Het feit dat mensen hun weg vinden naar meldpunten, toont aan dat dit goed is. Tegelijkertijd geeft Unia zelf aan dat het feit dat dit nog gebeurt en het feit dat er meer meldingen worden gedaan, aantoont dat men niet te makkelijk mag zeggen dat het positief is dat mensen meldingen doen maar dat het probleem nog hardnekkig bestaat op de arbeidsmarkt en dat daartegen hard moet worden opgetreden.

Minister, hebt u contact gehad met Unia naar aanleiding van deze cijfers? Hebt u hen gehoord en hebt u hun meer uitleg gevraagd? Zijn er gesprekken geweest? Wat is uw reactie op deze cijfers? Welke stappen zult u verder ondernemen, of denkt u dat de stappen die nu worden ingezet, genoeg zijn? En dan een vraag die ik altijd zal blijven stellen: bent u ervan overtuigd dat zelfregulering voldoende is, of is uw mening, om een of andere miraculeuze reden – en daar blijf ik op hopen – veranderd om toch werk te maken van mysterycalls en praktijktesten?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik vind het fantastisch dat er wordt geloofd in mirakels.

Een overleg met Unia en mijn departement staat gepland voor deze zomer. Het komt er dus nog aan. Het jaarverslag biedt een inkijk in het aantal meldingen die op het vlak van discriminatie jaarlijks bij Unia toekomen en behandeld worden. Voor het beleidsdomein werk levert dit aanvullende informatie bij de monitoring die we zelf ondernemen in het kader van Focus op Talent en bij het jaarverslag van de Vlaamse Sociale Inspectie.

Unia meldt in haar jaarverslag – maar we zien dat ook in onze eigen verslaggeving en registratie – een opvallend stijgende trend op het vlak van het aantal meldingen. De verslaggeving en registratie van Unia laat echter op heden niet toe om te bepalen welk beleidsniveau bevoegd is voor de klachten. Is het iets wat bij mij ligt of eerder op federaal niveau? We plannen hierover verder overleg met Unia om een beter inzicht te krijgen.

Wanneer ik er het jaarverslag van de Vlaamse Sociale Inspectie bij neem, dan stel ik een gelijkaardige trend vast, met name een stijging van ingediende klachten. Echter, het aantal behandelde klachten binnen de Vlaamse bevoegdheden blijft constant. Er zijn dus heel wat meldingen die op het andere niveau betrekking hebben.

Zoals u zelf zei – en ik ben blij dat u dat op die manier hebt gebracht –, wil ik de stijging van het aantal klachten verbinden aan de sensibiliseringscampagne 'het is gauw gebeurd' waarmee we discriminatie meer bespreekbaar willen maken en mensen op weg zetten naar de diverse meldpunten. Ik ben ervan overtuigd dat mensen nu rapper de stap durven te zetten naar Unia of andere. We hebben dat ook in de sport meegemaakt.

Ik blijf inzetten op een non-discriminatiebeleid. We moeten de kans geven aan de acties die we in deze commissie reeds uitvoerig hebben besproken op 14 december 2017. Ik zie vandaag geen reden om daarbovenop nog iets extra te

doen, ook geen praktijktesten, maar dat had u al verwacht. Ik blijf achter de idee van zelfregulering in de verschillende sectoren staan. De acties die gepland zijn in de sectorconvenanten, blijf ik naar voren schuiven als de manier waarop we vanuit de sector zelf, bottom-up, sensibiliserend kunnen optreden. Ik hoop, en ik ga ervan uit, dat het effect zal hebben in de toekomst.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): 'Optimism is a moral duty', minister. Ondanks de keer op keer weerkerende teleurstelling zal ik blijven volharden. Ik dank u voor uw antwoord.

U geeft zelf aan dat het nog niet helemaal duidelijk is op welke niveaus het zich afspeelt. Wat we wel uit de cijfers van Unia kunnen distilleren, is dat 30 procent van de dossiers in verband met werk over werving en selectie gaan. Ik vind dat interessant. Het gaat over de allereerste inrijpoort naar werk. 17 procent gaat over de arbeidsomstandigheden zelf. 15 procent over problemen bij ontslag en 13 procent over pesterijen op het werk. Ik vind dat interessante cijfers. Bij werving en selectie zijn er de grootste problemen, en dat zijn toch bevoegdheden die vooral op Vlaams niveau liggen.

Het is goed dat er meldingen gebeuren. Het is goed dat er op dit moment mensen die stap zetten. Het is goed dat ze niet defaitistisch zijn en denken dat ze er niets tegen kunnen doen en dat het maar zo is. Dat is een goede zaak. De stijging is spectaculair.

Toen Unia in het verleden hier haar werking is komen toelichten op een uitstekende manier, hebben ze ook gezegd dat ze proberen te bemiddelen daar waar kan. Mijn probleem is dat er op dit moment een soort van blinde vlek is waarbij je niet kunt zien of dit aantal meldingen een positief element is. Komt er een positief gevolg aan? Is het aantal discriminatoire gevallen aan het stijgen of aan het afnemen? Dat weten we niet. Is het aantal meldingen een teken dat het meer bespreekbaar is? Is het aantal meldingen tegelijkertijd aan het dalen of niet? We blijven er geen zicht op hebben. Dat vind ik heel moeilijk. Als je een goed beleid wilt voeren – en daar bent u toch in geïnteresseerd, daar twijfel ik niet aan – dat moet je kunnen weten of het aantal meldingen gekoppeld is aan het stijgen of dalen van het aantal discriminatoire gevallen.

Minister, op welke manier kunt u als minister van Werk ervoor zorgen dat u hierop een duidelijk zicht hebt?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik dank de heer Annouri om de thematiek op de agenda te plaatsen. Of het nu gaat over een positief gegeven, namelijk het feit dat mensen nu mondiger zijn geworden en sneller de weg vinden en zoeken om het aan te klagen, dan wel over een feitelijk gegeven dat er mogelijk een effectieve stijging is van discriminatie, is een vraag die we ons moeten blijven stellen.

Maar los daarvan is het een regelrechte schande, zeker als het gaat over werving en selectie, dat dat fenomeen zich nog op onze Vlaamse arbeidsmarkt zal afspelen. Dan moeten we daar keihard tegen optreden.

Ik ben het niet eens met collega Annouri dat we daar vandaag niets tegen doen. Integendeel, op Vlaams niveau hebben we voor de sector van de dienstencheques de zelfregulering die nu wordt uitgerold. Ik ben zeer benieuwd naar de resultaten daarvan. Ik heb daar ook een aantal schriftelijke vragen over gesteld. Op federaal niveau is er wel degelijk de mogelijkheid gerealiseerd om als sluitstuk effectief praktijktests te gaan organiseren. Wat die gevallen betreft

wanneer mensen echt zeggen dat er een probleem is, dan zijn praktijktests vandaag door het Zomerakkoord mogelijk gemaakt. Collega Annouri, het is mogelijk om dat aan te pakken en te bestraffen.

Mijn enige vraag is de volgende. Hier gaat het over mensen die de weg vinden naar Unia, maar eigenlijk zouden ze dat ook moeten kunnen doen via de sollicitatiefeedback richting VDAB. Is er ergens een mogelijkheid om dat te monitoren? Hebben we weet van mensen die effectief in het kader van een sollicitatie zeggen dat ze op zijn minst sterk de indruk hebben dat zij vanwege afkomst, een handicap of wat dan ook, niet in aanmerking komen voor een openstaande vacature, ondanks het feit dat ze daar competent voor zijn?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Collega Annouri, u weet dat vorige week in de commissie Gelijke Kansen Unia haar jaarverslag is komen toelichten. Daar is ook de kwestie van de stijging van het aantal meldingen van discriminatie op de werkvloer ter sprake gekomen. Ik wil van onze kant die twee nuances maken dat enerzijds de reden van de stijging gelinkt is aan de stijgende bewustwording, ook over hoe men klachten moet indienen, wat een positieve zaak is, en anderzijds de vraag bestaat in hoeverre ingediende klachten gegrond zijn. Men kan soms een bepaald aanvoelen hebben of iets verkeerd begrepen hebben. Dat zijn twee nuances die we zeker in het debat moeten meenemen.

Het belangrijkste in deze analytische fase is dat we de discriminatie op de arbeidsmarkt zo goed mogelijk kunnen vatten, en niet louter op basis van vermoedens maar zo veel mogelijk op basis van de feiten zodat we de discriminatie een halt kunnen toeroepen. De werkgevers kunnen daarvoor uit de kmo-portefeuille een subsidie krijgen. Dat is slechts een deel van het budget van 'Focus op talent'. In hoeverre laat de hervorming van het EAD-beleid (evenredige arbeidsdeelname en diversiteit) zich voelen in een concrete verbetering van de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Op de laatste twee vragen kan ik niet direct antwoorden. Dat is een heel uitgebreide vraag. U vraagt om het EAD-beleid even te analyseren en te zeggen welk effect dat heeft, maar ik denk dat dat een vraag op zich is.

Mijnheer Ronse, de sollicitatiefeedback kan uiteraard ook worden gegeven door de werkzoekende. We vragen die altijd van de werkgever maar er is een module om dat ook via de werkzoekende te doen. Als u mij vraagt of daar dikwijls het element discriminatie naar voren komt, dan kan ik daar ook niet onmiddellijk op antwoorden. Ik stel voor dat u daarover een schriftelijke vraag stelt en dan zal ik dat zeker naar voren brengen.

Collega's, ik begrijp wat jullie zeggen, maar ik denk dat ieder van u wel weet dat je verdoken discriminatie niet kunt meten. Je kunt niet weten hoeveel mensen zich gediscrimineerd voelen – dan wil ik de nuance van collega Talpe nog meenemen – en het niet melden. Dat zullen we nooit weten. Het is ook niet omdat je je gediscrimineerd voelt dat dat ook zo is. Dat is de nuance van de collega. Misschien voel je dat zo aan en dan is dat al erg, want als je je gediscrimineerd voelt, dan voel je je zeker niet happy. Maar hoeveel zijn er dat en is er een stijging van het gediscrimineerd zijn, het gediscrimineerd voelen en het melden? Het eerste kun je niet meten. Dat is juist het verdokene. Het enige dat we kunnen doen, is blijven oproepen en sensibiliseren. Dat doen we ook. Het was een zeer laagdrempelige campagne. Het was geen campagne die sprak over zware discriminatie. Het ging zelfs over het zeggen van een verkeerd woord. Je

kunt daar iemand mee kwetsen. De link was dus zeer laag. Op die manier sensibiliseren we de mensen in de twee richtingen om al eens na te denken over die zaken. We moeten op die manier blijven werken en iedereen oproepen, als ze zich slecht voelen en gediscrimineerd voelen op gelijk welke wijze, dat ze zich kunnen wenden tot die meldpunten en dat melden.

Collega Annouri, u zegt dat er bij werving en selectie toch heel wat Vlaamse bevoegdheid is. Neen, ook de wetgeving over werving en selectie is een federale materie, behalve als het gaat over interim en dienstenchequebedrijven. Laat me dan ook nog zeggen dat niettegenstaande ik wetgevend niets kan doen, we met de sectorconvenanten ook op die werving en selectie en op de discriminatie op de werkvloer proberen sensibiliserend op te treden. Dat is het enige wat ik kan doen, maar ik denk dat het toch belangrijk is.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Het klopt dat een vermoeden van discriminatie natuurlijk niet gelijk staat aan discriminatie zelf. Unia heeft het ook heel duidelijk aangehaald en daarom voeren ze ook heel vaak bemiddelende gesprekken en zien wat er van aan is. Als er dan duidelijk een geval is van discriminatie, grijpen ze in en anders proberen ze op een bepaalde manier de mensen dichter bij elkaar te brengen wanneer er andere dingen meespelen. Dat is een opmerking die je altijd moet meenemen.

Tegelijkertijd ben ik ook voor een groot stuk teleurgesteld. Toen ik hier begon in dit parlement, heb ik heel duidelijk de opmerking gemaakt dat ik niet het soort debatten wil herhalen dat we al jaren aan het voeren zijn, namelijk dat we allemaal weten dat discriminatie bestaat maar dat we onze vinger niet op de juiste cijfers kunnen leggen. Minister, ik denk dat u er als minister van Werk wel een verantwoordelijkheid in hebt. Toen ik heb gepleit voor praktijktesten of een soort van test die je wetenschappelijk kunt uitrollen, zoals professor Stijn Baert in deze commissie zelf heeft aangehaald, heb ik altijd onderstreept dat het niet het doel is om te sanctioneren maar wel om een kaart te maken van Vlaanderen en te weten wat de cijfers op dit moment zijn in de verschillende sectoren. Daar hebben we nu nog altijd geen zicht op. Ik vrees ervoor dat als je dat niet hebt, dat je dit soort debatten zult blijven voeren in het ijle: wat wil dat nu eigenlijk zeggen en hoe interpreteren we het? Dat terwijl we allemaal weten dat die cijfers er effectief zijn en dat het een probleem is.

Met andere woorden, we hebben te weinig stappen vooruitgezet.

Ik sluit af met een Rode Duivels-boutade, omdat ik hoop dat u daarmee duidelijk begrijpt wat ik wil zeggen: op dit moment is uw antidiscriminatiebeleid zoals de Rode Duivels onder Georges Leekens. Ik hoop echt dat we naar een beleid gaan dat uitstraalt wat de Rode Duivels onder Martinez uitstralen – ambitie, lef, vooruitgang – en dat resultaten boekt. Er is zoveel meer mogelijk in Vlaanderen. Op dit moment blijven we wat morrelen in de marge. Dat is heel jammer.

De voorzitter: Dank u wel, collega Goethals. *(Gelach)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vervroegde stopzetting van het ARKImedes-fonds
– 2323 (2017-2018)**

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vervroegde stopzetting van het ARKImedes-fonds
– 2324 (2017-2018)**

**VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over deugdelijk bestuur bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en over de vervroegde ontbinding en vereffening van het eerste ARKImedes-fonds
– 2340 (2017-2018)**

**VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de ontbinding van het ARKImedes-fonds en de verliespost, gedragen door de Vlaamse belastingbetaler
– 2341 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik was nog even aan het duiden wat de impact van Georges Leekens op de verkiezingsuitslag zal zijn: 95 procent is de lat.

Over het ARKImedes-fonds was er recent nieuws. Voor alle duidelijkheid: er zijn twee ARKImedes-bewegingen. Dit gaat over de eerste ARKImedes-fondsen, die in 2005 zijn opgestart waarbij voor elke euro die het ARKImedes-fonds in een ARKIV investeert, er minstens één euro aan private middelen ingebracht wordt. Er werd een beroep gedaan op de Vlaamse bevolking om mee in te tekenen, wat vrij massaal gebeurde. Er waren meer dan 30.000 aandeelhouders. Helaas moeten we vaststellen dat het aandeel van ARKImedes substantieel minder waard is dan de oorspronkelijke inleg van 250 euro. Daardoor kunnen de beleggers de gewestwaarborg aanspreken. 90 procent van de waarde van de inleg is immers afgedekt door een waarborg van het Vlaamse Gewest. Er was sprake van een kostprijs van maar liefst 46,6 miljoen euro.

Een en ander zou betekenen dat we een jaar vroeger dan gepland een einde maken aan ARKImedes 1. Er zou ook restactief verkocht worden. Welke waarde zal dat vertegenwoordigen? In welk bedrag wordt in de begroting concreet voorzien voor de beleggers? En vooral, welke lessen kunnen we trekken uit het eerste ARKImedes-initiatief?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het durfkapitaalfonds ARKImedes zal de 30.000 aandeelhouders samenroepen om de vervroegde stopzetting goed te keuren. Dit heeft een impact voor het Vlaamse Gewest, omdat de aandelen substantieel minder waard zijn dan de oorspronkelijke inleg en er een gewestwaarborg was afgesproken van 90 procent van de oorspronkelijke waarde.

Het ARKImedes-fonds werd in 2005 opgericht om beloftevolle nieuwe ondernemingen te ondersteunen, maar kreeg het de jaren daarna zwaar te verduren door de economische crisis van 2008-2009.

Wat is de verdere strategie voor ARKImedes? Hoe zullen toekomstige fondsen gestructureerd worden?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) vindt blijikbaar momenteel een 'opruimingsactie' plaats, een vervroegde ontbinding en vereffening van het eerste ARKImedes-fonds.

Dat fonds werd in 2005 gestart als een instrument voor PMV om indirect, via andere en nieuwe durffondsen, te investeren in beloftevolle starters en kmo's in Vlaanderen. Er werd 35 miljoen euro aan obligaties opgehaald en met een publieke emissie werd 75 miljoen euro opgehaald. Bij een inleg van 250 euro per aandeel werden spaarders over de streep gehaald met een fiscaal voordeel van 35 procent in de eerste vier jaar en finaal ook een gewestwaarborg voor 90 procent van de inlegwaarde van een aandeel, wat neerkomt op 225 euro.

Dertien jaar later droogt de waarde van een aandeel in het eerste ARKImedes-fonds kennelijk snel op. We hebben het even gecheckt op de website van PMV, want in de pers circuleerden verschillende bedragen. Op de website is sprake van 81,88 euro per aandeel op basis van de jaarrekening 2017-2018 en van een restwaarde van de financiële vaste activa ten belope van 15,50 euro per aandeel op 31 maart 2018. Sommige media spreken dan weer over een bedrag van 72,18 euro per aandeel dat op dit ogenblik bij de ontbinding nog zou kunnen worden uitbetaald.

De aandeelhouders zullen dus echter geen last hebben van dat waardeverlies. Belastingvoordeel en gewestwaarborg zorgen er integendeel voor dat hun financieel risico uiteindelijk beloond wordt met een rendement van ruim 2 procent per jaar.

De verliespost van het eerste ARKImedes-fonds voor de Vlaamse overheid wordt intussen op 66 tot zelfs 71 miljoen euro geraamd, inclusief de kosten van het in de beginfase toegekende belastingvoordeel. De gewestwaarborg zou dit jaar ongeveer 45 miljoen euro uit de Vlaamse begroting vergen.

Deze voor de overheid en voor de belastingbetaler financieel weinig flatterende uitkomst blijkt algemeen manager Michel Casselman van PMV niet meteen te verontrusten. Volgens hem heeft het eerste ARKImedes-fonds immers 'de Vlaamse durfkapitaalsector naar een hoger niveau getild', doch blijikbaar niet in die mate dat de aanpak van 2005 voor herhaling vatbaar is geweest. In 2010 is het tweede ARKImedes-fonds voor een heel andere financiering, rechtstreeks uit de Vlaamse begroting, geopteerd en is het kapitaal van dat fonds intussen op deze wijze ook verhoogd naar 210 miljoen euro.

Ik heb een aantal vragen bij het eerste ARKImedes-fonds. Waaraan wijt u het grote waardeverlies voor de aandeelhouders van het eerste ARKImedesfonds? Staat dat waardeverlies niet haaks op het oordeel van de PMV-leiding over de hefboomfunctie ervan voor de durfkapitaalsector?

Waarom is niet vroeger ingegrepen, ook om het aanspreken van een gewestwaarborg te beperken?

Hoe is het belastingvoordeel voor de aandeelhouders concreet verrekend geweest en is er, gezien het wedervaren in een ander dossier dat regelmatig opduikt in de media, het Arcodossier, een formeel fiat van de Europese Commissie nodig voor de gewestwaarborg, of is dat fiat niet vereist?

Hoe wordt de gewestwaarborg concreet gerealiseerd met de begroting van dit jaar? Er is immers sprake van dat het in de begroting komt, maar ik heb het na wat opzoekingen niet kunnen vinden. U zult dat uiteraard wel weten.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): In 2005 heeft de Vlaamse overheid het brede publiek aangesproken om een durfkapitaalfonds op te richten, om de huidige beleggers overstag te laten gaan en om risicokapitaal te hebben voor meestal technologische starters. Die hebben beslist om zich vroegtijdig te ontbinden, waardoor de aandelen veel minder waard zijn. Dat is inderdaad niet op de kap van de aandeelhouders, maar wel van de belastingbetaler.

Door de dubbele matras van 90 procent waarborg vanuit het gewest plus 35 procent belastingvoordeel recupereren beleggers uiteindelijk 125 procent van hun investering, wat een jaarlijks rendement van 2,3 procent betekent, betaald door de belastingbetaler.

Minister, wat is uw standpunt over de vroegtijdige beëindiging van het fonds en het feit dat de jarenlange problemen die hiertoe hebben geleid, niet tijdig konden worden opgelost, want er waren al voldoende signalen? Op welke manier hebt u toezicht gehouden op de werking van het fonds? Wie heeft dat gedaan? Hoe is dat gebeurd? Welke maatregelen heeft deze regering genomen sinds 2014, toen er reeds was vastgesteld dat het netto-actief van het fonds onder de 50 procent van het maatschappelijk kapitaal was gedaald en de problemen maar niet opgelost geraakten?

Een verliespost van ettelijke tientallen miljoenen heeft een weerslag op de Vlaamse begroting, en betekent dan ook een besparing op een andere uitgave. Kunt u uitleggen welk budget hiervoor zal worden aangesproken en wat het effect is op korte termijn?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Dat zijn veel vragen, en ik heb ook een uitgebreid antwoord klaar. Ik zou het heel kort kunnen houden, maar de details die jullie vragen, vergen wel een langer antwoord.

Bij de oprichting van het ARKImedes-fonds door een van mijn voorgangers in 2005 werd in het prospectus voorzien dat het fonds in principe op 31 december 2018 in vereffening zou worden gesteld, waarna de aandeelhouders in het eerste semester 2019 een keuze zouden moeten maken om hetzij aandeelhouder te blijven met het oog op uitbetaling uit de vereffening en verdeling van het fonds, dan wel om hun aandelen in te ruilen bij het Vlaamse Gewest tegen de uitbetaling van de 90 procent. Tevens voorzag het prospectus ook in de mogelijkheid van een vrijwillige of gedwongen vervroegde ontbinding en vereffening van dat fonds. Dat is allemaal in 2005 vastgelegd, niet door mij, maar door een van mijn voorgangers.

Het ARKImedes Management dan. De fondsmanager van het ARKImedes-fonds stelde op basis van de cijfers van de voorbije jaren, aangevuld met de meest recente cijfers voor 2017, vast dat de waardering van het fonds ruim onder de 90 procent van de initiële kapitaalleg ligt. De verwachte opbrengsten van de investeringen die nog moeten worden uitgevoerd door de verschillende ARKIV-fondsen, evenals uit de vereffening en ontbinding van de resterende ARKIV-fondsen, zullen de gerealiseerde minwaarden uit het verleden alsook de gemaakte kosten, niet meer tot het niveau van de overheidswaarborg kunnen goedmaken.

Het waardeverlies voor de aandeelhouders van het eerste ARKImedes-fonds is te wijten aan de combinatie van een aantal elementen. Het ARKImedes-fonds investeerde in early-stage-venture-capitalfondsen die per definitie een hoog risico met zich meedragen en die standaard ook een lagere financiële return tonen dan

fondsen die in een latere fase investeren. Het was toen duidelijk de bedoeling om in die early stage te stappen.

De taak van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) is om marktfalen te ondervangen. De reden waarom er marktfalen was en is in dit segment, is omdat het om zeer risicovolle investeringen in startende bedrijven gaat, waar er dus een aanzienlijke kans op verlies is. In 2006 was dat de keuze.

Door de financiële crisis van 2008-2010 werden de onderliggende fondsen en hun respectieve participaties aanzienlijk getroffen. De fondsen hadden immers vooral geïnvesteerd in startende en jonge bedrijven, die weinig cashbuffer hebben en dus extra gevoelig zijn voor een crisisperiode.

Het ARKimedes-fonds kende het merendeel van de investeringsmiddelen gelijktijdig toe aan fondsen via één oproep in de markt. Daardoor voerden die fondsen een groot deel van hun investeringen in een beperkte periode uit, waardoor ze nadien gelijktijdig door de financiële crisis werden getroffen. Als je je aankopen concentreert rond 2006, dan heb je de kans dat ze allemaal op hetzelfde moment door de crisis worden getroffen, omdat het niet gespreid is gebeurd.

Het ARKimedes-fonds werd opgezet voor een bepaalde periode van dertien jaar. Tijdens de eerste twee jaren werden alle kapitaaltoezeggingen aan de onderliggende fondsen gedaan, en dit voor een periode van tien jaar, eventueel te verlengen tot twaalf jaar. Bij de onderschrijving van het kapitaal van een onderliggend fonds ontstaat een volstortingsplicht uit hoofde van de aandeelhouders in het fonds en dus ook uit hoofde van het ARKimedes-fonds. Het ARKimedes-fonds kon gedurende zijn looptijd niet terugkomen op bindende commitments die het had genomen ten aanzien van de fondsen waarin het investeerde. Mevrouw Turan, u vroeg waarom ik niet heb ingegeven. Wel, omdat alles vastlag.

Aangezien het prospectus van de publieke uitgifte van het ARKimedes-fonds uitdrukkelijk voorzag in de mogelijkheid van een vrijwillige vervroegde ontbinding en vereffening, stelde het ARKimedes Management aan mij voor om deze mogelijkheid te gebruiken. Een vervroegde ontbinding en vereffening van de vennootschap zal toelaten om de investeerders sneller te kunnen terugbetalen met de beschikbare cash, aangevuld met een uitoefening van de overheidswaarborg. De zogenaamde restportefeuille kan dan – dat is het enige voordeel – zonder druk verder worden gevaloriseerd. Je moet het dus niet verkopen. We kunnen die aandelen houden en bekijken wanneer we ze verkopen. Anders zouden we ze moeten verkopen omdat dat fonds is afgelopen. Op die manier kun je komen tot een maximalisering van de realisatiewaarde. Op die manier kunnen ook de beheerkosten van het fonds versneld worden afgebouwd.

De huidige financiële vaste activa worden gewaardeerd aan de realisatiewaarde en restwaarde van 4,8 miljoen euro. Die waardering is gevalideerd door een externe auditor. Maar, zoals gezegd: als we vervroegd vereffenen, kunnen wij als overheid met de waarborg die aandelen houden en kijken op welke manier ze wel of niet vermarkt kunnen worden. En dan kan die 4,8 miljoen euro misschien nog stijgen in de toekomst. Maar het kan ook nog dalen – aandelen blijven aandelen.

Als de aandeelhouders in de loop van juli van dit jaar instemmen om de vennootschap vervroegd in ontbinding en vereffening te stellen, dan zal de beschikbare cash, momenteel 22 miljoen euro, bij wijze van voorschot op de liquidatiebonus worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. In zoverre dat alle aandeelhouders van de 90 procentwaarborg op het kapitaal van 75 miljoen euro gebruik willen maken, bedraagt de kost van de terugkoop van de aandelen 67,5 miljoen euro. Als iedereen zijn waarborg gaat uitoefenen, is het dus 67,5 miljoen euro, maar je hebt een voorschot van 22 miljoen euro. Bij de uitwinning is er dus 45,5 miljoen euro tekort. Die waarborg zal aangerekend worden op de VAK-VEK-buffer die

ingeschreven is onder artikel CBO-1CBB21B-PR – Provisies Thema Overschrijdend – Financiën en Begroting. Daar is een bedrag van 147 miljoen euro beschikbaar. Het is op dat bedrag dat is afgesproken dat we dat verschil van 45,5 miljoen euro kunnen brengen.

Aangezien het Vlaamse Gewest na de uitbetaling van de gewestwaarborg de aandelen overneemt van de investeerders die een beroep doen op de gewestwaarborg, zal het Vlaamse Gewest in het kader van de afsluiting van de vereffening nog middelen recupereren in dat liquidatiesaldo. Wij zijn dan eigenaar van die aandelen en kunnen dan kijken op welk moment we ze gaan verkopen. Ik denk dat dat beter is dan een verplichte verkoop, omdat we het helemaal moeten liquideren.

Welke lessen kunnen we trekken? Een studie van Vlerick uit 2014 toont dat voor elke euro die het ARKImedes-fonds geïnvesteerd heeft, een zevenvoud aan externe middelen is gegenereerd, voornamelijk onder de vorm van kapitaal van co-investeerders, op fondsniveau, maar ook bij de portefeuilleondernemingen. Daarnaast zijn tal van andere positieve effecten te melden, zegt men mij. De zogenaamde 'first equity gap' voor starters en jonge bedrijven werd beter ingevuld. Een groot deel van de ARKImedes-investeringen ging naar technologiebedrijven die meer dan gemiddeld in O&O investeren. De oprichting en financiering van jonge Vlaamse bedrijven leidde tot toegenomen aandacht voor ondernemerschap. De voorbeeldfunctie van die ondernemingen heeft het ondernemerschap in Vlaanderen een sterkere groei gegeven. De ontwikkeling en de groei van de portefeuillebedrijven leidde tot een aanzienlijke jobcreatie, die in de toekomst wellicht nog verder zal toenemen. En de succesvolle ARKIV-fondsen startten inmiddels nieuwe initiatieven, net zoals succesvolle entrepreneurs die door ARKIV-fondsen werden gefinancierd.

Uit twaalf jaar ARKImedes werden ook lessen getrokken, teneinde de investeringen van PMV in fondsen op een hoger niveau te tillen. Er wordt sinds enkele jaren in grotere fondsen geïnvesteerd. Een fonds met een iets grotere taille laat de beheerders immers toe om langer te investeren in snel opschalende groeiers en zo ook ten volle de vruchten te kunnen plukken. Ik heb daarstraks gezegd hoe er was geïnvesteerd. Het is duidelijk dat we het niet meer op dezelfde manier zouden doen.

Het ARKImedes-fonds investeerde al zijn middelen in de jaren 2005-2006, waardoor de onderliggende fondsen gelijktijdig in de financiële crisis waren. En het was dan nog een 'closed end'-model, met een snelle investering van alle middelen op een korte tijdspanne. Dat is ondertussen verlaten. Voortaan worden fondsinvesteringen gelukkig meer in de tijd gespreid. Het ARKImedes-fonds is een publiek fonds. De kost van de publieke emissie was zeer groot, vandaar dat het publieke-emissiemodel is verlaten. Doordat het om een publieke emissie ging, werd alle kapitaal volledig volstort bij de emissie in plaats van in schijven, in functie van het investeringsritme van de onderliggende fondsen. De uitgifte van obligaties met jaarlijks te betalen cashinterest door een venture-capitalfonds is ook een dure operatie gebleken. De coupon moest immers jaarlijks voorgeschoten worden, met eenmalige interestdelging op vervaldag. Dat zijn allemaal lessen die we hebben getrokken uit die eerste ARKImedes-lening.

Bij de opvolger, het tweede ARKImedes-fonds, werd al rekening gehouden met de lessen uit het eerste fonds: geen publieke emissie meer, geen obligaties meer, er is gespreid ingestapt in de fondsen in plaats van in één keer via een oproep, en rollend fonds in plaats van 'closed end'. Er zijn dus wel duidelijk, ook door mijn voorgangers, al lessen getrokken.

Het belastingvoordeel bestond uit een belastingkrediet van 35 procent, berekend op het intekeningsbedrag, met een maximum intekeningsbedrag van 2500 euro,

gespreid inbrengbaar over de eerste vier jaar na intekening. Het belastingkrediet was enkel toepasselijk voor de particuliere investeerders. Naar aanleiding van de uitgifte van de aandelen van ARKImedes werd de regeling in verband met de gewestwaarborg door het Vlaamse Gewest aangemeld bij de Europese Commissie en goedgekeurd. Ik denk dat dat het grootste verschil is, collega Rzoska, als je wilt vergelijken met ARCO. Dit is bij de uitgifte aangemeld en goedgekeurd. Het Europese fiat voor de gewestwaarborg is dus verkregen en de betrokken voordelen voor de aandeelhouders kunnen niet meer in vraag worden gesteld. Dat is een enorm verschil.

Het ARKImedes-fonds werd opgericht als naamloze vennootschap met een raad van bestuur die toezicht hield op het beheer van het fonds. Het toezicht en het beheer van het fonds gebeurde dus door het management en de raad van bestuur. En ook al zag je dat het niets meer waard was, je was je engagementen aangegaan en je kon daar ook niet verder doen. Ik werd jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken via het jaarverslag, maar speelde uiteraard geen rol in het beheer. Ik denk dat jullie mij dan pas zwaar op de rooster konden leggen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor de uitgebreide toelichting. Dit is niet onbelangrijk omdat het om een aanzienlijk bedrag gaat. Ik zal niet meer herhalen in welke begrotingspost dit is ingeschreven, want dat weten we ondertussen van buiten. Het gaat om een aanzienlijk bedrag, maar ook om een aanzienlijk fonds dat positieve effecten op onze economie heeft gehad. Dat mogen we ook niet vergeten.

De belangrijkste lessen zijn al getrokken bij de lancering van het ARKImedes-fonds II. Dit fonds wordt volledig door het Vlaamse Gewest gefinancierd en er wordt geen beroep gedaan op een publieke intekening op aandelen. Dat is een goede zaak. Allicht zijn de mensen die het ARKImedes-fonds I in 2004 en 2005 hebben uitgedacht, net iets te creatief geweest met de Vlaamse bevoegdheden. Dat we financiële bevoegdheden hebben, betekent niet dat we ze op elk punt moeten gebruiken. In dit geval is dat alleszins flink misgelopen.

Dit neemt niet weg dat de 30.000 aandeelhouders die hebben ingetekend, uiteraard rechten hebben. De betrokkenen moeten reageren om een beroep op de gewestelijke waarborg te kunnen doen. Op die manier zou de kostprijs voor de Vlaamse Regering nog kunnen dalen. Op welke wijze worden die mensen precies geïnformeerd en gecontacteerd. Een aantal banken zijn destijds partners geworden. Worden die banken ook geresponsabiliseerd om de aandeelhouders te helpen contacteren? Het gaat immers om een grote groep van 30.000 mensen.

Bij de lancering van het ARKImedes-fonds II, wat goed loopt en wat in principe een eeuwige looptijd heeft, zijn lessen getrokken. In principe wordt in grotere fondsen geïnvesteerd. Op die manier heeft dit fonds een nog grotere impact dan het ARKImedes-fonds I. Plant u met betrekking tot durfkapitaal nog nieuwe initiatieven die verder gaan dan het ARKImedes-fonds II? Welke zaken mogen we deze legislatuur nog van u verwachten?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord. Ik denk dat niemand kan ontkennen dat het durfkapitaalfonds ARKImedes-fonds I tijdens de uitgifteperiode wel degelijk een positieve invloed heeft gehad. Het is goed dat de aandeelhouders ten gevolge van de regelingen die op papier zijn gezet en de afspraken die zijn gemaakt, nog een klein brutorendement van 2,3 procent hebben. Het is ook goed dat we lessen hebben geleerd die we voor het ARKImedes-fonds II hebben gebruikt. Ik heb echter nog twee aanvullende vragen.

Mijn eerste vraag sluit aan bij wat de heer Bothuyne net heeft gezegd. Zou u, indien u nog een durfkapitaalfonds zou oprichten, in vergelijking met het ARKImedes-fonds II nog zaken willen verbeteren? Is het prima zoals het nu is gestructureerd of zijn er nog verbeteringen mogelijk?

Is er ten gevolge van de berichtgeving in de media een negatieve perceptie ten aanzien van de eventuele oprichting van een ander ARKImedes-fonds of durfkapitaalfonds? Heeft het feit dat we uiteindelijk een fonds hebben moeten opheffen, negatieve gevolgen gehad op de bestaande durfkapitaalfondsen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het is een vraag om uitleg en geen interpellatie. Ik wilde u niet op de rooster leggen. We weten wanneer we die instrumenten moeten inzetten. Ik ben zeer tevreden met uw uitgebreid antwoord. U hebt eigenlijk op al mijn vragen een zeer stevig antwoord gegeven.

Ik zal niet herhalen wat u over de vereffeningskredietbuffer hebt gezegd. Toen u dat zei, wist ik meteen waar ik die middelen moest gaan zoeken. Het blijft echter een zuur verhaal. De Vlaamse belastingbetaler moet stevig betalen voor wat is misgelopen. Op dat vlak blijft dit wringen. Ik heb er geen probleem mee dat een overheid of een investeringsmaatschappij waarin de overheid een grote partner in is, nieuwe instrumenten probeert op te zetten. Dit is echter stevig misgelopen. Het is zeer goed dat we hier bij de oprichting van het ARKImedes-fonds II lessen uit hebben getrokken. Dit kan enkel helpen om zaken te verfijnen, zeker met betrekking tot de investeringen in innovatie.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Minister, ik wil u ook danken voor uw uitvoerig antwoord. Aangezien het niet gemakkelijk is durfkapitaal aan te trekken, zijn die waarborgen nodig. Voor de belastingbetaler is dit wel een kater. We moeten als overheid zien dat wat we subsidiëren of financieren, een verschil maakt. Enerzijds is het goed dat het voor de technologische bedrijven een verschil heeft gemaakt. Anderzijds zitten we met de kater.

U hebt opgemerkt dat die aandelen nu in de handen van de overheid zijn en dat u moet nagaan wanneer u die best valoriseert. Daar moeten we nog het best naar kijken, zodat we niet nog minder binnenhalen. Ik hoop echter nog meer dat we hieruit – weliswaar dure – lessen trekken en dat we dit niet meer herhalen. Verder heb ik hier niets aan toe te voegen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik denk dat we allemaal inzien dat dit op de verkeerde wijze is gebeurd. We hebben hier lessen uit getrokken. Gelukkig is het met het ARKImedes-fonds II al anders gedaan. Voor mij blijft het essentieel dat er geen waarborg meer wordt gegeven. Er is geen privékapitaal bij individuele burgers opgehaald en de investeringen zijn gespreid. Dat is voor mij heel belangrijk. Het is een eerste les voor wie ooit in aandelen wil beleggen. Hij kan zijn geld beter niet allemaal op hetzelfde moment in dezelfde aandelen beleggen.

Het fonds is ook rollend gemaakt. Dat is pas gebeurd toen ik hier als minister bevoegd voor werd. Het is een goede zaak dat de beheerder van de gelden over een rollend fonds beschikt. Hierdoor kan hij wat hij te gelde maakt, opnieuw investeren. Dat is een goede manier om de spreiding van de investeringen te garanderen.

Mijnheer Bothuyne, we voorzien nog in 100 miljoen euro extra voor de scale-up 'fund the fund' en ook daar opnieuw het rollend fonds. We hebben hier al eens

het gesprek gevoerd dat we al heel wat deden met betrekking tot starters. We zagen dat het ticket van 5 tot 40 miljoen wat moeilijkheden gaf. We hebben daar de 'fund the fund' via de 100 miljoen euro extra rollend fonds voorzien.

We hebben er gelukkig lessen uit getrokken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over werkbaar werk als antwoord op het stijgende aantal langdurig zieken – 2353 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, het aantal langdurig zieken blijft toenemen, en die toename situeert zich dubbel zo veel bij vrouwen als bij mannen. Er zijn ondertussen al meer zieken dan werklozen. Een belangrijk aandeel in de groep van langdurig zieken zijn mensen die kampen met psychische problemen en meer bepaald met een burn-out.

Dat veel vrouwen daarmee te maken krijgen, kan verklaard worden door het feit dat ze vaak in sectoren werken waar de psychische belasting vrij groot is, zoals het onderwijs of de ouderen- en ziekenzorg. Er zijn zeker en vast al heel wat nieuwe mannen, maar het blijft in het algemeen wel zo dat de meeste vrouwen het grote deel van de zorg voor kinderen, hulpbehoevende ouders en schoonouders en het huishouden op zich moeten nemen.

Op federaal niveau werden er reeds initiatieven genomen om de re-integratie van langdurig zieken op de arbeidsmarkt te bevorderen. De materie is uiteraard voor een groot deel een federale aangelegenheid, al is voor de concretisering van het beleid ook de inbreng van VDAB nodig.

Om mensen opnieuw aan de slag te krijgen of langdurige afwezigheid op het werk te voorkomen, is het belangrijk dat er actie ondernomen wordt op het vlak van werkbaar werk. Dat moet ook op Vlaams niveau gebeuren.

De sociale partners hebben niet stilgezeten en stelden op 6 november 2017 het actieplan Werkbaar Werk voor. Als antwoord op de tegenvallende werkbaarheidscijfers voor werknemers en zelfstandige ondernemers pakten ze uit met 32 acties en engagementen om de kwaliteit van de jobs in Vlaanderen aan te pakken. Zo stellen ze een werkbaarheidsscan voor, een laagdrempelige doorlichting op maat van ondernemingen en organisaties die uitwijst waar het werkbaarheidsschoentje precies knelt. De resultaten kunnen helpen om een traject en acties op poten te zetten. Een nieuw werkbaarheidsfonds moet voor een financieel duwtje in de rug zorgen. Verder geloven de sociale partners sterk in kwaliteitsvol leiderschap en willen ze meer aandacht voor een coachende en waarderende leiderschapstijl.

Uiteraard is er niet één oplossing of aanpak, maar is er nood aan een meer-sporenaanpak.

Hoe schat u de nieuwe cijfers inzake de stijging van de langdurig zieken in? Welke resultaten kan VDAB voorleggen inzake de re-integratie van langdurig zieken op de arbeidsmarkt? Zal de uitvoering van het actieplan Werkbaar Werk worden versneld? Wat is daar de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik kan ook alleen maar vaststellen dat er een stijging is van de cijfers en dat dit natuurlijk geen positief nieuws is. Ik ben ook blij dat mijn federale collega's initiatieven hebben genomen.

Het is niet zo – Vlaanderen heeft het goede voorbeeld gegeven alvorens het federale niveau nog maar iets had gedaan – dat langdurig zieken niet kunnen bijdragen aan de arbeidsmarkt. Het is niet omdat je één ding niet meer kunt, dat je niet van alles nog kunt doen in een andere job. Er is nog een enorm potentieel aan competenties als we deze mensen kunnen re-integreren. Op die manier kunnen we een 'win' hebben voor zowel die mensen zelf als voor de werkgevers en de maatschappij.

Zoals u weet, heeft VDAB reeds een jarenlange samenwerking met het RIZIV en de verzekeringsinstellingen die ervoor zorgt dat er een betere activering is naar werk van personen die kampen met gezondheidsproblemen en hierdoor als arbeidsongeschikt erkend zijn. We zien dat het aantal personen dat vanuit deze samenwerking instroomt in een traject naar werk al enkele jaren heel sterk stijgt. In het eerste kwartaal van 2018 stroomden 1404 arbeidsongeschikte personen in de dienstverlening van VDAB in. Dat is niet weinig. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2017 betekent dit een stijging met 11 procent. Als deze trend zich voortzet, zullen we tegen het einde van 2018 een totale instroom hebben van 4200 arbeidsongeschikte werkzoekenden naar de VDAB-werking.

Wat de inhoud van de trajecten betreft, zien we dat een derde van deze arbeidsongeschikte werkzoekenden in een traject naar werk een opleiding volgt. VDAB zal ook meer inzetten op re-integratie van mensen met gezondheidsproblemen naar knelpuntberoepen via ondersteuning van opleidingsprojecten op de werkvloer.

Als we kijken naar de uitstroom voor deze doelgroep zien we het tewerkstellingspercentage licht stijgen doorheen de jaren. Daarmee volgt dit de positieve trend op de arbeidsmarkt. Het uitstroompercentage is gelijklopend met andere personen, die VDAB begeleidt met gezondheidsproblemen. 24 maand na de instroom in VDAB-dienstverlening is een kleine 30 procent van deze arbeidsongeschikte personen aan het werk. We krijgen er dus 4200 binnen en na 2 jaar is 30 procent uitgestroomd naar werk. Dat kan nog altijd beter, maar u weet dat dit een moeilijke groep is.

Ik sta achter de uitdaging van het actieplan van de sociale partners. Ik heb dat ook opgenomen, maar zoals u weet, worden daardoor meerdere beleidsdomeinen gevat. De Vlaamse Regering heeft eerst bilaterale contacten gehad met de sociale partners en heeft dan een reactie opgesteld. We hebben deze nu overgemaakt aan de sociale partners. Onze bedoeling is om samen met de sociale partners te proberen te landen met een tripartite gedragen tekst. Ik hoop dat we dit kunnen afronden tegen het einde van dit jaar en dat we dan volgend jaar met acties kunnen beginnen.

Zoals u weet, neem ik liever wat meer tijd tot de tekst door alle partners wordt gedragen. Dit is niet alleen mijn domein, er zijn vele andere domeinen bij betrokken. Ik denk aan Onderwijs, Welzijn en minister Weyts. We moeten proberen om met de sociale partners, met onze reactie die ze hebben gekregen, te landen.

Ondertussen hebben we nog altijd de ESF-projecten en de oproepen rond werkbaar werk die openstaan. We werken eraan. De hogere versnelling bij de sociale partners wordt nog besproken.

Emmily Talpe (Open Vld): We weten allemaal waar het schoentje knelt, minister, en waar heel veel potentieel zit. Ik ben heel blij met uw antwoord en de

positieve stappen die al worden gezet. Het is een 'win-win' voor heel wat partijen, niet alleen de werknemer en de werkgever, maar ook de samenleving, ons gezondheids- en welzijnsniveau. U zegt dan ook heel terecht dat u over de verschillende beleidsdomeinen wilt samenwerken.

Het overleg met de sociale partners en de SERV staat op de rails. U zegt dat dit wordt afgerond eind dit jaar om volgend jaar tot acties te komen. Ik kan daar nu niet verder in detail op ingaan. Ik weet dat er elementen waren waar jullie het niet helemaal over eens waren. Ik hoop dat jullie in de komende maanden elkaar kunnen vinden. Het is te belangrijk om over kleine zaken of onenigheden te struikelen. We moeten vooruit, werkbaar werk is de toekomst. Het moet er gewoon komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toeleiding van werkzoekenden naar een job als zelfstandige – 2354 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Deze vraag is er gekomen naar aanleiding van een oproep aan VDAB om zelfstandig ondernemerschap actief te promoten bij werkzoekenden. Eerder stelde ik hier al vragen over om de opstart van een zelfstandige activiteit explicieter onder de aandacht van werkzoekenden te brengen in hun carrièreverandering of in hun zoektocht naar een nieuwe baan. Het klopt wel dat VDAB al vanaf de inschrijvingsfase aan werkzoekenden de kans geeft om aan te duiden in welke arbeidsregimes ze wensen te werken. Zelfstandige activiteit is er daar een van. Wie dit aanvinkt, krijgt alle informatie daaromtrent toegezonden. We hebben zo'n veertig gespecialiseerde VDAB-bemiddelaars die deze mensen begeleiden. Ze zorgen voor de instapcriteria en een beknopt stappenplan, wat ook terug te vinden is op de VDAB-website.

Ik heb natuurlijk ook naar de cijfers gekeken. Daaruit blijkt dat van de ruim 217.000 'niet-werkende werkzoekenden' in september vorig jaar er zo'n 12.000 interesse betoonden in ondernemerschap. Van die groep hebben er maar 6383 de stap gezet of zowat 3 procent. UNIZO wijst erop dat het aantal startende ondernemers in Vlaanderen op 7,88 procent ligt en bepleit daarom meer ambitie bij VDAB, bijvoorbeeld door de invoering van een streefcijfer van 5 procent. Vooral bij oudere werkzoekenden moet dit een te overwegen optie worden. De hervorming van de werkhervattingstoelage is alvast een goede eerste stap.

Net als UNIZO wil ik als kanttekening meegeven dat het uiteraard niet de bedoeling is om elke werkzoekende – met dwang zeg maar – in de richting van een zelfstandig statuut te duwen. Het moet een volwaardig alternatief zijn dat hun geduid wordt.

Minister, zult u gehoor geven aan de oproep van UNIZO? Zult u hierbij prioritair aandacht geven aan oudere werkzoekenden en mensen met een migratieachtergrond? Zal men de bestaande ondernemerschapstrajecten evalueren met het oog op het bereiken van een hoger doorstroompercentage? Wat denkt u van dat streefcijfer van 5 procent?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: De belangrijkste job van VDAB is werkzoekenden inzicht geven in hun competenties, kwaliteit en interesses, en aan de andere kant

inzicht in de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Dat kan in dienstverband zijn, maar ook zeker als zelfstandige. Dat is wat VDAB uitdrukkelijk doet

De verdere bemiddeling, begeleiding, opleiding worden daarop geënt, vanuit de dialoog over het kennen en het kunnen komen tot de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Dat kan via een zelfstandige activiteit als dat een realistische piste blijkt voor die werkzoekende. Dan moet er in die richting verder worden gewerkt, en zo gaat dat ook. Vaak is er basiskennis aanwezig om zelfstandig te ondernemen, maar er is toch nog nood aan extra ondersteuning en kennis. Daarvoor hebben we de ondernemingstrajecten. Daar wordt opnieuw maatwerk geleverd en rekening gehouden met de individuele situatie en noden.

Naast de ondernemingstrajecten bestaan er bovendien maatregelen en/of specifieke projecten die drempelverlagend werken. U hebt de ouderen en de allochtonen genoemd. Daarvoor hebben we de recent gelanceerde transitiepremie voor 45-plussers, omdat in deze groep het aantal mensen dat koos voor een zelfstandig ondernemerschap, veel lager lag. Dat is begrijpelijk, want als het niet lukt, hebben zij geen uitkering meer. Een bedrijf opzetten is altijd risicovol, dat is deel van het ondernemen. Ik ga ervan uit dat de transitiepremie een positieve zaak is.

Voor de vluchtelingen hebben we de AZO!-projecten met heel veel partners opgericht om hen te begeleiden naar ondernemerschap. Als we drempels zien, proberen we instrumenten in te schakelen.

VDAB volgt de resultaten van de ondernemingstrajecten samen met de partnerorganisaties. Men probeert zo de impact en de relevantie van de trajecten in kaart te brengen. Als het nodig, is stuurt men bij.

De resultaten van 'Maak werk van je zaak' van VDAB zijn zeer positief: ongeveer zeven op de tien van de deelnemers die de begeleiding volledig doorlopen hebben, starten een eigen zaak als zelfstandige.

Er blijft nood aan begeleiding, maar tegelijkertijd mag men ook niet vergeten dat niet elke werkzoekende die zelfstandige wil worden, nood heeft aan een intensief traject. Ook hier zijn er heel wat zelfredzame werkzoekenden. Je mag dus niet zeggen dat de enigen die zelfstandige worden, diegenen zijn die een traject hebben gevolgd. Sommige mensen kunnen daadwerkelijk vanzelf beginnen als zelfstandige. Meer nog, er zijn veel initiatieven op de markt om ondernemers deskundig te begeleiden. We hebben het daar al vaak over gehad in deze commissie, vooral met mevrouw Turan. Dat gebeurt via boekhouders en incubatoren, maar er zijn ook nog de ondernemingsloketten en de werkgeversorganisaties. Dat kan dan nog met ondersteuning vanuit de kmo-portefeuille.

Uw laatste vraag was dan of ik een streefcijfer wil opleggen. Ik denk dat we dat niet mogen doen, want dat zou te veel de richting uitgaan van hen forceren om zelfstandig te worden, ook als we er niet voor honderd procent zeker van zijn. Het moet de keuze van de werkzoekende zelf zijn om de stap naar het zelfstandige zijn te zetten. Ik dring er bij VDAB op aan, maar die doet dat ook, om het ondernemerschap zeker altijd mee te geven als een mogelijkheid, als men ziet dat de competenties van de mensen de mogelijkheid geeft om zelfstandig te zijn, maar ik denk dat we vooral door zo'n transitiepremie voor 45-plussers of zo'n AZO-project op termijn het effect wel zullen zien. Daardoor zullen we wellicht extra zelfstandige ondernemers krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dank u wel. Het is inderdaad niet de bedoeling om te komen tot vijftig op honderd werkzoekenden die de stap zetten

naar een zelfstandigenactiviteit. Het gaat daadwerkelijk over dat actief promoten, over mensen wijzen op de mogelijkheid en het bekijken van hun eigen competenties: komen ze in aanmerking voor dat zelfstandigenstatuut? Als dat wel zo is, dan moeten we dat maximaal faciliteren. Het waren vooral de cijfers die me toch in het oog sprongen. Ik wou die vandaag even onder uw aandacht brengen. Ik weet ook wel dat er al heel wat gebeurt. Ik heb zelf in mijn inleidende vragen al gewezen op de mogelijkheden die bestaan, met de bemiddelaars en de informatie die kan worden verkregen. We mogen mensen zeker niet in een zelfstandigenstatuut duwen, met de kans op armoede en faillissementen die er is. We moeten dat doordacht doen. Op dat vlak hebt u mij dus volledig mee. Natuurlijk moeten we wie wel zin en potentieel heeft, maximaal de kansen geven. Ik denk dat dat eigenlijk het standpunt is dat we hier delen. Als de mensen dat graag willen doen en het ook kunnen doen, dan moeten we ervoor zorgen dat ze alle kansen hebben.

Ik heb nog een kleine kanttekening. Meestal begeleiden we hen bij de start, wijzen we hen op de mogelijkheid van zelfstandige worden, maar we voelen wel dat een aantal mensen in de loop van het proces, wanneer ze al zelfstandige zijn, het noorden wat kwijt zijn. Ik weet niet in hoeverre er dan voor VDAB, eventueel met partners, nog een rol is weggelegd om die begeleiding op korte termijn toch wat strakker in de hand te houden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): De aanleiding van de vraag van collega Talpe zal wellicht de communicatie van UNIZO zijn geweest. Ik vind die communicatie eigenlijk bijzonder bizar. Men vond het eigenlijk bijzonder jammer dat het maar ging over 3 procent van de mensen die in een werkloosheidsstatuut zaten, ten opzichte van 7 procent gemiddeld. Ik vond die cijfers eigenlijk goede cijfers: 3 procent van de mensen die vandaag werkloos zijn, kiest voor het ondernemerschap.

Minister, ik vind het ook absoluut niet de rol van VDAB – en ik ben blij dat u ook in die richting hebt geantwoord – om standaard aan elke persoon die in een uitkeringstraject zit, voor te stellen aan ondernemerschap te doen, om die cijfers op te krikken. De rol van VDAB is bemiddelen en iemands afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen. Dat doet VDAB ook goed. Er zijn programma's. U hebt ernaar verwezen. Die worden nu uitgerold. Ik denk dat die ook succes kennen. Laten we dat echter alsjeblieft niet sturen. UNIZO zou beter dan welke organisatie ook moeten weten dat het zelfstandig ondernemerschap nog altijd van de persoon zelf uit komt. Het is nu alle hens aan dek om jobs in te vullen. Laat VDAB daar ook maar op focussen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het met zowel mevrouw Talpe als de heer Ronse eens. Ik denk dat ze elkaar ook niet tegenspreken. Wat vooral moet gebeuren, is dat VDAB dat ook snel genoeg als een mogelijkheid aangeeft. Het is een beetje zoals bij een carrièreswitch: als iemand die bijvoorbeeld heel zijn leven in de automobielsector heeft gestaan, denkt dat hij het best daar opnieuw kan solliciteren, dan kan VDAB hem zeggen dat hij met zijn capaciteiten ook zelfstandige zou kunnen worden. Dat moet rap genoeg worden meegenomen. Als die dan echter zegt dat hij daar geen interesse voor heeft, dan is dat zo. Ik denk dat de beide sprekers dat naar voren hebben gebracht. Dat is zeker zo.

Wat de begeleiding betreft van iemand die dan is begonnen, dat is uiteraard niet meer echt de zaak van VDAB. Mensen kunnen wel teruggaan naar VDAB om eens iets te vragen, maar daarvoor zijn er de samenwerkingsakkoorden met UNIZO, met Voka, met het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) en anderen. Die zijn net opgezet om in elke fase van de onderneming die mensen te helpen, te

ondersteunen. Ik denk dus dat de markt ter zake voldoende speelt. Ik denk dat zij het ook niet zouden appreciëren indien VDAB die rol op zich zou nemen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u wel. VDAB heeft net het maatwerk als rol. Dat is een korte reactie op wat collega Ronse zei. Ik begrijp absoluut de bezorgdheid, maar alles moet neutraal gebeuren, vanaf het begin. Of dat nu een werknemersstatuut of een zelfstandigenstatuut is, het gaat over de persoon. Daarom moet VDAB hem zo goed mogelijk begeleiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het actieplan digitale versnelling van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) – 2372 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, begin dit jaar was er de visienota van de SERV getiteld 'De transitie naar een digitale samenleving. Aanzet voor een integrale beleidsagenda', met vijftig bouwstenen verdeeld over zeven thema's of werven, die onder meer betrekking hebben op digitalisering, de ontwikkeling van toekomstgerichte competenties en de zorg voor een goed functionerende arbeidsmarkt. In het verlengde daarvan volgde op 4 juli een actieplan, dat een antwoord moet bieden op de dringende noodzaak om werkzoekenden in Vlaanderen bij te scholen qua digitale kennis en vaardigheden.

Dat is een noodzakelijke voorwaarde om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Het actieplan bevat ook een appèl aan de Vlaamse minister-president omdat elk beleidsdomein een digitale agenda nodig heeft en hij die moet coördineren. Wat werk betreft, moeten loopbanen toekomstgericht vorm krijgen, zodat er wordt gezorgd voor vlotte en duurzame loopbaantransities en zodat talent wordt ontwikkeld, aangetrokken en behouden.

De wisselwerking tussen onderwijs en werk zal geïntensiveerd moeten worden. Om leerlingen digitaal vaardig te maken, moeten leerkrachten ook mee zijn met de moderne technieken. Ook bedrijven moeten hun werknemers aansporen om zich digitaal bij te scholen. De hervorming van de opleidingsincentives zal alvast bijdragen tot het opkrikken van de digitale vaardigheden.

Minister, hoe evalueert u het actieplan digitale versnelling van de SERV? Zult u in overleg treden met de sociale partners om na te gaan in hoeverre dit kan worden gerealiseerd?

Welke concrete opvolging zult u geven aan de aanbevelingen die daarin worden geformuleerd, zeer in het bijzonder dan de aanbevelingen over de arbeidsmarkt en elders verworven competenties?

Welke initiatieven worden hiervoor verwacht van VDAB?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Talpe, de SERV heeft effectief een gedegen werkstuk afgeleverd. Ik heb alle 107 aanbevelingen persoonlijk doorgenomen. Ik had namelijk verwacht dat hierover een actuele vraag gesteld zou worden en er

is meestal niet veel tijd om die voor te bereiden. Ik had die ochtend een uurtje tijd en heb het plan helemaal doorgenomen.

De sociale partners wijzen er terecht op dat digitalisering een belangrijke hefboom is voor de welvaart in Vlaanderen. Daarom maak ik daar binnen mijn beleidsdomein al langer dan vandaag een topprioriteit van. Heel wat aanbevelingen binnen mijn beleidsdomein zijn dan ook al uitgevoerd, zijn we aan het uitvoeren of hebben we gepland. In die zin sluiten de voorstellen van de sociale partners nauw aan bij mijn beleid. Ik ben wel blij dat ze op zo'n geaggregeerde en totale wijze werden opgelijst. Ik sta dan ook helemaal open, zoals altijd, voor goede ideeën en dialoog.

Er zijn voorstellen gericht aan mij, aan collega Crevits, aan collega Tommelein, aan collega Homans, aan collega Vandeuren en aan de minister-president, bevoegd voor het internationaal ondernemen. Ik dacht dat 1 van de 107 aanbeveling zelfs bedoeld was voor collega Weyts. Ik denk dat het daarom goed is dat met de minister-president werd afgesproken dat hij de SERV zal uitnodigen, waarbij ik zeker betrokken zal worden en wellicht ook een aantal collega-ministers.

Wat uw specifieke vraag over de aanbevelingen betreft, beperk ik me tot het beleidsdomein Werk. Zoals gezegd, heb ik de werkzaamheden van de SERV niet afgewacht. Ik had aan mijn administratie gevraagd om, op basis van een Europees kader met aanbevelingen over digitalisering, een eerste oefening te maken over acties die we momenteel al nemen omtrent digitalisering binnen het beleidsdomein Werk. Ik had ook gevraagd welke eventuele hiaten er waren en op die manier een oefening te maken over wat er nog kan gebeuren. Die oefening wordt momenteel afgerond. We zullen daar uiteraard ook de aanbevelingen van de SERV in meenemen.

Uit een eerste screening door mij en mijn kabinet blijkt dat van de 34 aanbevelingen die, geheel of gedeeltelijk, een link hebben met Werk, er slechts 3 of 4 momenteel nog niet in uitvoering zijn. De andere acties zijn in uitvoering of zijn gepland.

Ik kan hier niet alle 34 aanbevelingen bespreken – dat zou er wat over zijn – maar wil er wel snel een tiental aanhalen. De aanbevelingen over de opleidingsincentives zitten allemaal in het Guldensporenakkoord van 11 juli vorig jaar. Dat lijkt me ook logisch.

Men spreekt over de sectorconvenanten. In de huidige generatie sectorconvenanten zijn er niet minder dan 27 sectoren waarin digitalisering al meegenomen is. In elke sector – en dat was een verplichting – is er ook een oefening gepland rond de competenties van de toekomst in die sector. Daarmee lopen we voorop, want er wordt gevraagd om het in de volgende sectorconvenant op te nemen, terwijl het eigenlijk al in de huidige sectorconvenant staat.

Er zijn bij de speerpuntclusters en onze innovatieve bedrijfsnetwerken ook elf projecten over competentieprognose. Dat is een belangrijk element uit de aanbevelingen van de SERV. Zowel VDAB als SYNTRA neemt vandaag al heel wat acties om hun opleidingsaanbod flexibel aan te passen aan de competentienoden van vandaag en morgen. SYNTRA Vlaanderen zet bijvoorbeeld sterk in op de digitalisering van duale leeromgevingen. Zo wordt al ingespeeld op 1 van die 107 aanbevelingen.

Via het aanbod van werkpleklernen moedigt VDAB werkgevers aan om opleidingen aan te bieden op hun werkvloer, ook voor ICT profielen. We hebben het STEM-actieplan, waarover ook gesproken wordt. Er is ondertussen de principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet Elders Verworven Competenties (EVC),

waar de SERV ook naar vraagt. Met de sociale partners ben ik, zoals gezegd, ook bezig met het actieplan Werkbaar Werk. Ook daar is digitalisering een hefboom die we meenemen.

De lijst van acties is dus lang. De inspanningen zullen onverminderd worden voortgezet. De gevraagde hogere versnelling kunnen we als overheid niet alleen bereiken. De sociale partners zullen ook de handschoen moeten opnemen. De uitdagingen die digitalisering met zich zal meebrengen moeten we aanpakken in een gedeelde verantwoordelijkheid. De minister-president – en ik ondersteun dat helemaal – heeft het bedrijfsleven en de werkgevers opgeroepen om gebruik te maken van alle instrumenten die Vlaanderen aanbiedt en vooral om medewerkers in deze snel veranderende tijden levenslang bij te scholen.

Samengevat: ik denk dat dit zijn waarde heeft en dat er heel veel en goed werk is geleverd door de sociale partners. Ik ben heel blij dat we al een aanzet hadden gegeven voor de meeste van de maatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, u kunt blijkbaar heel snel lezen. 100 bladzijden op een uurtje, dat lijkt me een elders verworven competentie, waarmee u misschien nog aan de slag kunt. (*Gelach*)

Ik ben blij dat u al aan de slag bent gegaan met de acties. Ik had ook niet anders verwacht. Ik was ook wat verrast door het actieplan, niet door de inhoud – want we staan allemaal achter de digitalisering –, maar wel door de timing ervan. We zijn met allerlei zaken bezig. We hebben dual leren en ook de omvorming van het opleidingsverlof. En toen kwam dat actieplan. Maar goed, ik ben blij dat we daar volop aan zullen meewerken.

U hebt ook gelijk: het is een gedeelde verantwoordelijkheid. De minister-president had inderdaad gewezen op de rol van de werkgevers en de mogelijkheid om met de kmo-portefeuille ter zake te werken. Ik wilde niet ingaan op de details, maar vooral uw eerste indruk en standpuntbepaling horen en het feit dat u enthousiast het actieplan ter hand neemt. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb een gelijkaardige vraag om uitleg ingediend, maar dan aan de minister-president. Want zoals de minister zelf aangeeft, gaat het actieplan natuurlijk veel ruimer dan louter de instrumenten rond werk. Ik denk dat we de SERV in dat verband eens kunnen uitnodigen, om hun toelichting te geven bij wat er allemaal werd ontwikkeld. Want zoals de minister zelf aangaf, denk ik dat ze veel zaken voorstellen die al zijn uitgerold. Misschien werken er daar een aantal nieuwe mensen die de zaken nog wat moeten leren kennen.

Vooraf op het vlak van onderwijs, zeker op lange termijn, hebben we wel nog wat te gaan. Want programmeren enzovoort – dat stond ook in het actieplan van de SERV – zouden kinderen eigenlijk al in het lager onderwijs moeten kunnen aanleren. Leren coderen is even belangrijk als het aanleren van een taal. Het is eigenlijk bijna als een moedertaal die je moet kunnen aanleren. Daar hebben we volgens mij nog wel wat marge. En daar zitten volgens mij ook de verdiensten van het SERV-advies. Ik denk dat we dat in een bredere groep moeten bekijken, zeker hier in het parlement. Want de digitale voorsprong is toch vrij cruciaal voor onze economie. Als klein, beweeglijk, wendbaar Vlaanderen moeten we dat toch kunnen behouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Blauwe Cluster
– 2381 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Op 8 maart 2018 gaf het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) groen licht voor een zesde speerpuntcluster in Vlaanderen, gekend als de Blauwe Cluster. Het was misschien mooier geweest in een andere kleur. *(Gelach)*

Het initiatief ontstond eind 2017 bottom-up met de oprichting van de gelijknamige vzw.

De Blauwe Cluster zal vooral focussen op vernieuwende onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die zullen bijdragen tot duurzame en beloftevolle economische activiteiten en investeringen in de Noordzee en daarbuiten. Concreet vertaalt zich dat in de zoektocht naar oplossingen met betrekking tot kustverdediging, hernieuwbare energie op zee, aquacultuur, mariene verbindingen en het opschonen van oceanen en zeeën.

Maar deze cluster biedt ook een zee van onderzoek- en exploitatiemogelijkheden in tal van niet-mariene sectoren, van energie tot onder andere, zoals voeding, transport, cosmetica en gezondheid. Dit creëert heel wat kansen voor onze Vlaamse economie.

Op 28 juni 2018 werd de Blauwe Cluster in Oostende aan het publiek voorgesteld. Naar verluidt hebben ruim vijftig Vlaamse bedrijven, havens en universiteiten zich reeds aangemeld en worden de eerste projecten opgestart.

Minister, wat is het verdere verloop voor de opstart van deze nieuwe cluster? Op welke manier wordt het clusterpact vormgegeven?

Volgens het concept van speerpuntclusters is er een subsidiëring van 50 procent vanuit de overheid. Welke budget wordt nominatief uitgetrokken voor deze Blauwe Cluster?

Welke projecten zijn reeds opgestart en welke projecten zitten in de pijplijn? Wat zijn de concrete doelstellingen van elk?

De scope van de Blauwe Cluster is ruim en de verwachtingen zijn zeer hooggespannen. Waarop mogen we deze nieuwe speerpuntcluster op termijn afrekenen?

In welke mate kan deze cluster een hefboom zijn voor jobcreatie in West-Vlaanderen, en voor een stukje ook in Oost-Vlaanderen?

Hoe schat u het potentieel van de blauwe economie in Vlaanderen in?

De voorzitter: Ik had die vraag eigenlijk niet goed beoordeeld, want Limburg wordt er niet in vermeld.

Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal Limburg meenemen, voorzitter.

Mijnheer Gryffroy, wat is de huidige situatie? De uitbouw van de clusterorganisatie is de volgende stap. De clusterorganisatie is gestart, maar moet nu

worden uitgebouwd via het uitwerken van een clusterpact. In dat clusterpact moeten de wederzijdse engagementen worden beschreven. De doelstelling tussen het agentschap en de cluster is om eind dit jaar zo'n clusterpact te kunnen ondertekenen.

Wat we hebben gepland qua financiering is dat de clusterorganisatie een beroep zou kunnen doen op 1.489.392 euro in de eerste drie jaar. Dat werd beslist door het Hermes-beslissingscomité. Dat is grosso modo 500.000 euro per werkjaar, uiteraard met minimaal eenzelfde bedrag van hun kant. De 50 procent die u noemt, mag meer zijn, maar niet minder.

Gezien de recente start van de Blauwe Cluster zijn er nog geen projecten gestart binnen de eigen projectwerking. Maar de stichtende leden zijn betrokken bij verschillende projecten. Coastbusters gaat voor kustbescherming, de Noordzee Aquacultuur voor kweektechnieken van schelpdieren en zeewier, het ruimtegebruik van de Belgische Noordzee en de ontwikkeling van een nieuwe markt voor streekproducten. Inn2POWER wil kmo's uit het Noordzeegebied ondersteunen bij het opzetten van innovatieve samenwerkingsverbanden. Er is ook Europe Leading Blue Energy, rond golfenergie. Er is SeaConomy, dat zich richt op de teelt van zeewier. U merkt dus dat die partners wel al betrokken zijn bij andere projecten waarbij er wordt samengewerkt met andere bedrijven, met onderzoekinstellingen. In de filosofie die we in de cluster willen opzetten, zitten er dus partners die die werking wel kennen.

Er zijn bovendien diverse projecten in voorbereiding binnen de focusdomeinen van de Blauwe Cluster die u al aangaf in uw vraag. Er wordt verwacht dat in 2018 een vijftal projecten zullen worden ingediend bij VLAIO voor evaluatie. Maar daarover kan ik uiteraard nog geen verdere details geven.

De Blauwe Cluster zal Vlaamse bedrijven aanzetten innovatieve projecten op te zetten die tot duurzame oplossingen en toepassingen op zee leiden. Veel van deze projecten zullen wat economisch potentieel betreft, schaalbaar zijn tot ver buiten de grenzen van de Belgische Noordzee. Ik heb daarover met mijn Argentijnse collega een gesprek gehad. Zij zijn ook bezig met het idee om een Blauwe Cluster op te zetten. We gaan na of het tot een memorandum of understanding (MoU) zou kunnen komen rond informatie-uitwisseling enzovoort. Ik denk dat we ons niet moeten beperken tot de Belgische Noordzee.

Concreet zal de Blauwe Cluster, zoals andere speerpuntclusters, bijdragen tot het genereren van samenwerkingsinitiatieven tussen bedrijven onderling en bedrijven en kenniscentra, de verhoging van de onderzoeksinspanningen in het domein van de Blauwe Cluster. Dit kan leiden tot een verhoging van de competitiviteit, de omzet, de investeringen en de werkgelegenheid bij de Vlaamse bedrijven en de verhoging van de internationale activiteiten van de clusterleden. Een aantal van de clusterleden die actief zijn, zijn ook actief in Argentinië. Ik denk aan de baggeraars om een voorbeeld te geven.

De cluster zal bijdragen aan jobcreatie door de ondersteuning van nieuwe opkomende activiteiten zoals bijvoorbeeld de bouw en het onderhoud van kust- en offshore- infrastructuur, het kweken en verwerken van aquacultuurproducten, het ecologisch-educatief kusttoerisme enzovoort. De ledenbedrijven van de cluster zijn evenwel over heel Vlaanderen gevestigd, waardoor het effect op de jobcreatie zeker niet exclusief aan de kust maar over het hele Vlaamse grondgebied zal plaatsvinden. De cluster zal ook de vertaling van Vlaamse kennis in ondernemerschap versterken, waarin niet alleen de Oostendse kennisbasis rond het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en GreenBridge betrokken wordt, maar alle andere onderzoeksorganisaties.

De blauwe economie wordt voor 2015 ruw geschat op 25,5 miljard euro omzet, een meerwaarde van 7,7 miljard euro en de werkgelegenheid op ruim 47.000 vte's. Een nauwkeurige inschatting en verfijning naar de subsectoren op basis van de gebruikelijke economische statistieken heb ik nog niet. De Blauwe Cluster zal in 2019 een verfijnde schatting van de omvang van de blauwe economie en zijn subsectoren bepalen, en jaarlijks actualiseren met het oog op het zichtbaar maken van de impact van de clusteractiviteiten.

Het is een mooi voorbeeld van een bottom-uprealisatie die de filosofie verlaat van in een koker te denken en multidisciplinair en multisectoraal een cluster opzet met als 'blauwe' draad de zee.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik heb in de media gelezen dat u tijdens uw missie naar Argentinië in Uruguay gesproken hebt met de minister van Argentinië om een MoU op te maken. Het is nog niet getekend. Is er een timing voor? Is er een vervolg afgesproken?

Is er bij de deelnemers aan deze cluster ook een strategisch onderzoekscentrum (SOC) betrokken?

Minister Philippe Muyters: We zijn de MoU met Flanders Investment & Trade (FIT) aan het onderzoeken. Omdat het internationaal is, ga ik ook collega Bourgeois betrekken. We gaan na of we snel tot iets kunnen komen. De basis van de MoU is eigenlijk informatieuitwisseling en de mogelijkheden creëren dat bedrijven met elkaar samenwerken. Het is een MoU tussen overheden. U kent mijn filosofie en die van mijn collega in Argentinië was dezelfde: wij moeten niet in de plaats treden van bedrijven, maar faciliteren dat de bedrijven samenwerken. Dat is de basis van de MoU.

Er zijn inderdaad SOC's bij betrokken. De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) is al zeker betrokken. Vanuit hun kennis over energie zijn ze erbij. Als ik me niet vergis, is ook imec erbij. Bij de zeewieractiviteiten zijn nog andere betrokken. Ook voor textiel zijn er SOC's betrokken.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord op de laatste vraag om uitleg van dit parlementair jaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.